

Кафедра історії світової музики

Тенденції розвитку сучасного оперного театру

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
Спеціальність	034 Культурологія	Семестр	1
Освітньо-наукова програма	Музична культурологія		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	14
		Семінари	14
Семестровий контроль	залік	Самостійна робота	62

Інформація про викладача

ПІБ	Черкашина-Губаренко Марина Романівна Професор, доктор мистецтвознавства
Профіль викладача	
e-mail	gubaresha@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення із сучасним театральним процесом, з діяльністю провідних оперних театрів світу та відомих оперних фестивалів. Акцент робиться на виявленні провідних тенденцій, які впливають на постановочну практику і визначають інтерпретаторський підхід до сценічного втілення як відомих творів класико-романтичного репертуару, так і творів, які відроджуються після забуття. Пропонується характеристика провідних постатей у галузі сучасної оперної режисури та диригентського мистецтва. У зв'язку із розширенням репертуарних меж, зверненням до забутих партитур минулих століть йдеться про функціонування вокальних голосів, серед іншого – про сучасних контртенорів, а також про відродження амплуа колоратурного меццо-сопрано та росинівського високого тенора, про виконавців белькантового репертуару.

Огляд поточного оперного репертуару починається з висвітлення проблем інтерпретації опер бароко. Як приклад наводяться сучасні постановки опер К. Монтеверді, Ф. Каваллі, Г. Ф. Генделя. Окрема лекція присвячується французькому бароковому

репертуару, проблемній ситуації, яка виникає у зв'язку з поверненням на сцену творів Ж. Б. Люлли та Ж.Ф.Рамо.

Наступним кроком стає оглядом сучасних підходів до постановок класичних творів К. В. Глюка та В. А. Моцарта. Акцентується увага на відродженні у сучасному оперному репертуарі творчості Дж. Россіні. Увага приділяються сучасним постановкам творів Дж. Верді та Р. Вагнера, які складають ґрунтовну основу репертуару більшості оперних театрів світу. Стисло йдеться про інші твори популярного оперного репертуару. Останній розділ зосереджений коротких відомостях про існування у репертуарі опер ХХ століття.

Курс включає лекційні та семінарські заняття. Під час семінарів студенти знайомлять аудиторію із самостійно знайденими матеріалами, які стосуються оперних вистав, постатей провідних диригентів та режисерів, а також оперних співаків сучасності

Курсом передбачено лекційні і семінарські заняття.

1. Лекції містять в собі *виклад теоретичного матеріалу* з ілюстративним показом прикладів сучасних оперних вистав європейських і світових театрів, коментуванням запропонованих підходів до відомих творів класико-романтичного репертуару. На лекціях відтворюється узагальнена картина розвитку сучасного оперного театру, з акцентом на нових тенденціях, які характерні для загальнокультурних процесів *некласичного* й *нинішнього постнекласичного* періоду в історії культури.

2. Важливою складовою занять є *аналіз постановочних рішень конкретного оперного твору* з підкресленням специфіки таких понять, як театральна вистава, театральна мова, новітні підходи до організації театального простору.

3. Семінари присвячуються самостійному пошуку інформації, яка стосується діяльності провідних театрів світу, постатей видатних сучасних диригентів, режисерів, співаків. Студенти виступають з підготовленими ними повідомленнями, які супроводжують знайденим ілюстративним матеріалом.

4. Студенти зобов'язані систематично протягом усього курсу виконувати програму *самостійної роботи*. *Домашні завдання* включають пошук інформації про новітні оперні постановки, підготовку повідомлень для виступів на семінарських заняттях. Такі форми роботи сприяють самостійному заглибленню у певні аспекти сучасних оперних процесів і постановочної практики провідних оперних сцен світу.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Zoom.

Перелік тем

Тема 1. Шляхи розвитку сучасного оперного театру. Форми існування. Репертуар.

Постановочна практика. Вокальні голоси. Видатні оперні співаки сучасності у амплуа контр-тенора, колоратурного меццо-сопрано, тенора для виконання творів Россіні, сопрано і тенора для романтичного репертуару.

Тема 2. Відродження на сучасній сцені барокового репертуару К. Монтеверді. «Коронація Поппеї». Постановки творів Г.Ф.Генделя: «Рінальдо». «Роделінда, королева Лангобардії».

Тема 3. Ж.-Ф. Рамо і французька опера бароко на сучасних сценах. Сучасні інтерпретації опер Х. В. Глюка.

Тема 4. Відродження оперної спадщини Дж. Россіні.

Тема 5. Твори Р.Вагнера та Дж. Верді та їх сучасні постановочні версії.

Тема 6. Російська оперна класика. «Борис Годунов» у Баварській опері. «Царева наречена» у Мінську.

Тема 7. Опері ХХ століття у сучасному репертуарі.

Семінари:

1. Характеристика постатей провідних оперних диригентів, режисерів і співаків сучасності у класико-романтичному репертуарі (ЙонасКауман, Клаус Флоріан Фохт, Анна Нетребко, Наталі Дессей, ТоманХемпсон, Олександр Цимбалюк, БрінТерфель)

2. Опері Генделя на сучасній сцені.

3. Опері В. А.. Моцарта у сучасних інтерпретаціях.

- 4.Опери Россіні у сучасних постановочних версіях.
5. Сучасні постановочні версії опер «Травіата» Верді і «Лоенгрін»Вагнера
6. Опера «Євгеній Онєгін» на сучасних сценах

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, презентація

Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	10
5.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

На оцінку «5» (90-100, А) студент:

повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст музикознавчих та культурологічних понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією; грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання власне з предмету Тенденції розвитку сучасного оперного театру, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу; демонструє високий рівень знань; послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал.

На оцінку «4» (82-89, В; 74-81, С) студент:

досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих та культурологічних термінів, проте не завжди точно їх використовує;

теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами із сучасного театрального життя, результатами власних спостережень; загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності; уміє обґрунтувати власну думку; демонструє добрий рівень знань музичного матеріалу; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;

На оцінку «3» (60-73, D, E) студент:

не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу; не розуміє, або не до кінця розуміє значення спеціальних термінів, допускає помилки у їх вживанні; не повно і не завжди правильно відповідає на поставлені питання; теоретичні положення не ілюструє конкретними прикладами, а у процесі вирішення конкретних завдань не повно використовує теоретичні знання; вирішує поставлені завдання фрагментарно;

демонструє задовільний рівень знань;

На оцінку «2» (нижче 59) студент:

не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; не може впоратися з поставленим практичним завданням; не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем; неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань;

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.